

Interview

Kan de
kolencentrale
wel dicht?

Economie E4-5

INTERVIEW TACO DOUMA RWE

‘Die centrales staan er **niet voor niets**’

Het nieuwe kabinet wil kolencentrales op termijn sluiten, maar Nederland kan volgens Taco Douma, de baas van de centrales van RWE, niet zonder. „Met alleen windmolens en zonnepanelen red je het niet.”



Een combinatie van CO2 en waterdamp verlaat de schoorsteen van de kolentrale in de Eemshaven.

FOTO: RIENZILVOLD

Door onze redacteur Erik van der Walde

EEMSHAVEN. De passage in het fonkelnieuwe regeerakkoord laat aan duidelijkheid niets te wensen over. „De kolencentrales worden uiterlijk in 2030 gesloten.”

De Nederlander die bij het Duitse energieconcern RWE sinds deze week de scepter zwaait over de kolen- en gascentrales op het Europese vasteland glimlacht bij de vraag of hij geschrokken was door deze passage. „We weten dat deze maatschappelijke geluiden er zijn, dus het zou raar zijn als dat politiek niet aan de orde komt, bijvoorbeeld bij een nieuwe coalitie. Maar we vinden het wel een totaal verkeerd besluit en signaal”, zegt Taco Douma.

Hij zit nog in zijn oude kantoor, waar hij als vestigingsmanager van de centrale in Eemshaven werkte. Ook die centrale, pas sinds 2015 in bedrijf, zou dus binnen vijftien jaar dicht moeten. RWE werd na de overname van Essent in 2009 een grote speler in Nederland.

Dit voornemen is toch een logisch gevolg van de verduurzaming die we moeten nastreven. De vijf nog resterende kolencentrales, waarvan twee van RWE, zijn momenteel verantwoordelijk voor 10 procent van

de totale uitstoot van CO2 in Nederland.

„Het signaal in het regeerakkoord is sowieso om twee redenen verkeerd. Allereerst creëert de politiek nu een beeld dat de bouw van kolencentrales een eenmalig ietsje is geweest. Het is niet zo dat de bedrijven die ze gebouwd hebben wereldvreemd wa-

Burgers nemen leveringszekerheid als een automatisme aan, maar dat is het niet

ren. Ze zijn er op uitdrukkelijk verzoek van de Nederlandse overheid gekomen. Zelfs de plaats is toegewezen, zoals hier in de Groningse Eemshaven. Het kabinet-Balkenende II wilde geen nieuwe kerncentrales en niet te afhankelijk worden van aardgas. Dat was ook te duur en dus slecht voor de Nederlandse industrie. Dat vergeet iedereen graag, maar het is wel de reden waarom deze centrales hier staan.”

Maar sinds 2011 is er op het gebied van duurzaamheid heel wat gebeurd. Dan kan je toch zes jaar later

zeggen: van die vervuilende kolencentrales moeten we af.

„Dat is de tweede reden waarom het een slecht signaal is. Als je naar al die zonnepanelen op de daken kijkt en je ziet de windmolens draaien, dan kan ik me voorstellen dat je denkt dat conventionele energiecentrales binnenkort toch niet meer nodig zijn voor onze stroomvoorziening. Maar die beeldvorming klopt natuurlijk niet. Vorig jaar is 94 procent van onze energie via gas, kolen of kernenergie opgewekt in Nederland. We zitten volgens de laatste cijfers op een duurzaam aandeel van 6 procent.

„Burgers nemen leveringszekerheid als een automatisme aan, maar dat is het niet. Dat weet je wel als je technisch achter de schermen kijkt. Zon en wind leveren energie als de omstandigheden dat toelaten, niet naar aanleiding van vraag in de markt.

„In plaats van te roepen dat we kolencentrales moeten gaan sluiten, moeten we juist alle opties open houden. Want met alleen windmolens en zonnepanelen red je het niet. Komende maand gaan we in onze Amercentrale in Geertuidenberg biomassa stoken - vooral restproducten uit de houtindustrie. De bedoeling is dat dit op korte termijn voor 80 procent de kolen gaat vervangen. En die verbranding vindt netto zonder CO2-emissie plaats. Hier in de Eemshaven

beginnen we in 2019 voor 15 procent met het bijstoken van biomassa. Over een jaar of tien zou dat op honderd procent kunnen liggen. Er zijn centrales in Engeland en Denemarken die dat nu al halen.”

Maar omdat biomassa nu driemaal zo duur is als steenkolen, krijgt RWE

daarvoor subsidie. Die subsidie op bijstook stopt na 2024, volgens hetzelfde regeerakkoord.

„Ook hier geldt dat we alle opties open moeten houden. Van die 6 procent duurzame energie die we nu realiseren, komt tweederde van biomassa en mestvergisting. Dus wind en zon voorzien nog maar voor 2 pro-

cent in de stroombehoefte.

„Soms lijkt het alsof we geen idee hebben voor welke uitdaging we

staan. Het regeerakkoord spreekt van een emissiereductie van 49 procent in 2030. Volgens het akkoord van Parijs moet die reductie in 2050 op 90 procent zitten. Juist biomassa kan een grote rol spelen, niet alleen als

brandstof voor energiecentrales, maar ook als grondstof voor de industrie. Daar worden nu projecten uitgevoerd, maar dat zijn langlopende projecten. Als nu wordt gezegd dat er na 2024 geen subsidie wordt verstrekt, dan komt die ontwikkeling tot stilstand. En dat kunnen we ons niet veroorloven. We hebben alles nodig om zelfs maar in de buurt te komen van de doelstellingen. Natuurlijk moet biomassa concurrerend worden, maar ook voor energie uit zon en wind voorzie ik dat het na 2024 nog subsidie nodig heeft.”

Is het sluiten van de kolencentrales niet positief voor de vele gascentrales, ook van RWE, die nu stilliggen?

„Die gascentrales zijn nu te duur en dat zal hierdoor niet veranderen. De prijzen hebben lange tijd onder druk gestaan, mede door de komst van duurzame energie. Want als het stevig waait en de zon schijnt, dan komt er stroom op de markt die een kostprijs van bijna nul heeft. Alsof op de markt opeens iemand roept dat bij hem alles gratis is. Als je de kolencentrales sluit, komt er meer stroom vanuit het buitenland. Niet vanuit België of Duitsland, die moeten op termijn zelf importeren, maar wel uit Oost-Europa. Met als gevolg meer emissie want die centrales zorgen voor meer vervuiling. En je kunt je vraagtekens zetten bij de leveringszekerheid: dan word je dus meer en meer afhankelijk van buitenlandse centrales. Wij pleiten er al langer voor dat centrales beloofd moeten worden voor hun brandweefunctie. Dat ze kunnen bijspringen als het nodig is. Gascentrales zullen daarnaast ook nog duurder worden als Nederland een hogere CO2-prijs invoert, zoals de coalitie voorstaat.”

Uw boodschap lijkt slecht aan te komen. Bij de politiek, maar ook bij veel burgers. U bent toch de baas van vuile centrales.

„Dat is het beeld dat ontstaat, maar ook wij onderschrijven alle klimaatdoelstellingen van Parijs volledig. Ik denk dat wij als RWE van oudsher geen bedrijf zijn dat makkelijk communiceert. De bedrijven deden gewoon al honderd jaar wat ze moesten doen. Daar komt bij dat tegenwoordig te gemakkelijk feitenvrije meningen worden geuit. Dat is de energiewereld te groot en te belangrijk voor.

„Ik weet niet of we ons imago in de hand hebben gewerkt door de duurzame tak Innogy af te splitsen en apart naar de beurs te brengen. Dat was onontkoombaar omdat de markt de risico's te groot vond om geld te steken in een bedrijf dat [in Duitsland, red.] in kernenergie en bruinkool actief is. De aandelenmarkt laat nu zien dat het een goede stap is geweest.”

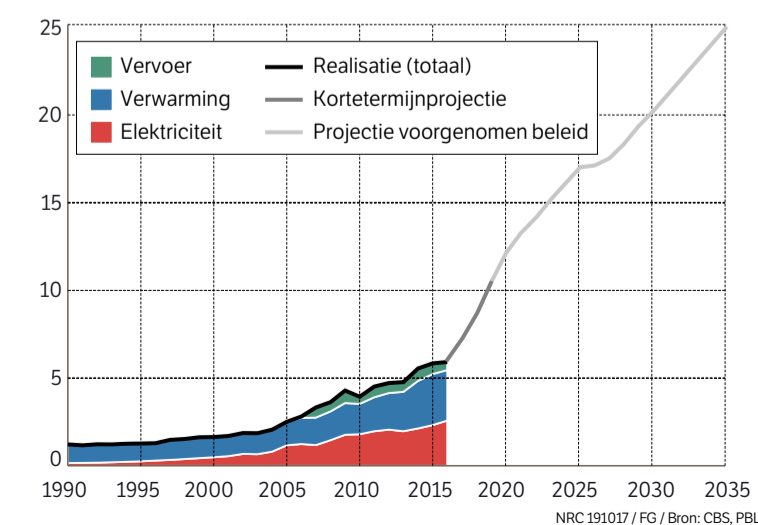
Het nieuwe kabinet heeft grote ambities rond de opvang en opslag van CO2. Een derde van de uitstoot zou moeten worden opgevangen, met name in de industrie.

„We zijn in het verleden met meerdere partijen actief geweest op dit vlak. De meeste mensen zijn ervan overtuigd dat die opvang en opslag noodzakelijk is, ook al is de maatschappelijke acceptatie zeer laag. Met zijn lege gasvelden is Nederland erg geschikt, maar dat is op dit moment logischerwijs geen populair thema.

„Bij RWE staat het nu niet op de menukaart. We kunnen moeilijk iets betekenen als - volgens diezelfde overheid - onze centrales niet voor langere termijn zouden mogen blijven bestaan. Je spreekt hier toch over investeringen voor misschien wel veertig jaar.”

Aandeel hernieuwbare energie moet snel toenemen

Eindverbruik hernieuwbare energie, percentage van totaal energieverbruik



NRC 191017 / FG / Bron: CBS, PBL

CV



Carrière in de centrales

Taco Douma (1963) is sinds deze week bij RWE verantwoordelijk voor de kolen-, gas- en biomassacentrales op het Europese vasteland. Hiervoor bestierde hij centrales in Geleen en in de Eemshaven. Douma studeerde civiele techniek aan de TU in Delft.